
INKORSNINGSPROJEKT

avseende ökad genetisk variation hos
field spaniel

2023-11-14
FIELD SPANIEL KLUBBEN

Innehåll

Nuläge	2
Målsättning	3
Form för projektet	3
Krav på avelsdjur	4
Antal korsparningar	5
Utvärdering av avkommorna	6
Kommunikation och förankring	6
Tidplan för genomförande och uppföljning	6
Arbetsgång	7

Nuläge

Enligt gemensamma erfarenheter som framkommit i diskussioner på FSK:s uppfödarmöten är det inte ovanligt med låg könsdrift vad gäller både hanar och tikar, samt med hanar med dålig spermakvalitet. Det är enligt erfarenhet inte ovanligt med valpar med lägre vitalitet än hos andra raser, samt med tikar som har problem med laktationen de första dagarna.

Den skattade genomsnittliga genetiska inavelsgraden för field spaniel är 38,6%. Jämfört med engelsk springer spaniel 23,5%, engelsk cocker spaniel samt welsh springer spaniel 28,3%. (Bannasch et al, 2021.)

Den genomsnittliga kullstorleken för field spaniel var 5,4 valpar per kull under 2014–2020. Detta är lågt i jämförelse med raser av ungefär samma viktstorlek.

Statistik nedan sammanställd av en uppfödare i arbetsgruppen, baserad på gemensamma erfarenheter som bland annat framkommit vid kontakt med uppfödare och hanhundsägare, samt på FSK:s uppfödarmöten. Under 2021 och 2022 gjorde de tillfrågade svenska, norska och danska uppfödarna sammanlagt 33 parningsförsök.

20 stycken (60%) parningsförsök lyckades och 13 gånger blev det ingen parning (40%).

Av de 20 parningarna blev det 12 kullar (60%) och åtta gånger inga valpar (40%).

Av de 33 försöken blev det 12 kullar, alltså resulterade 36% av parningsförsöken i valpar.

Två planerade AI med färsk/kyld- och två planerade AI med frusen sperma under 2021 och 2022 resulterade i en valp, via frusen sperma.

Under 2021-2022 spermatestades 24 st hanar. Av 15 spermatestade hanar, minst ett- max fem år gamla, hade 9 st bra spermakvalitet, 3 var sterila, och 3 st hade dålig kvalitet. Av 7 spermatestade hanar, minst sex- max nio år gamla, var 5 st sterila, 1 nästan steril och en med 50% motilitet. Av 2 spermatestade hanar, tio år och äldre, var båda sterila.

Åtskilliga studier visar att inavel har en negativ inverkan på egenskaper som är förknippade med reproduktion och överlevnad, så kallade fitnessegenskaper. Det begrepp som används för att beskriva denna påverkan är inavelsdepression. Något som bland annat kan ta sig uttryck i minskad fruktsamhet hos föräldradjuret eller försämrad tillväxt och livskraft hos avkomman.

Populationen i Sverige är liten och flera av hundarna är nära besläktade med varandra. Det är också nära släktskap med hundar i Norge, Danmark och Finland då parningar, import och export mellan länderna sker kontinuerligt.

Målsättning

- öka den genetiska variationen och bredda avelsbasen
- ökad parningsvillighet
- ökad fertilitet
- ökad vitalitet (valpar)
- förbättrad laktation

Form för projektet

Planen för genomförande av projektet är genom inkorsning med andra raser.

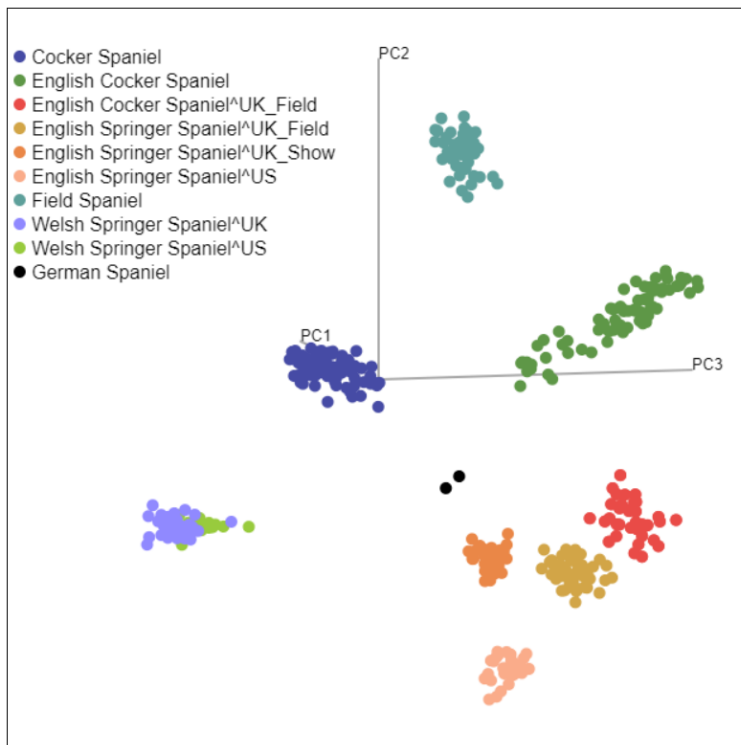
Målet är att tillföra genetisk variation varför det ska vara ras/er som inte ska vara alltför närbesläktade och med få hälsoproblem. Fokus behöver ligga på hälsa, mentalitet och jaktliga egenskaper (funktion). Utseende och exteriöra egenskaper är enklare att återställa.

Släktskap/genetiskt avstånd mellan spanielraser (info från SKK:s genetiker 2023-02-08):

”Cocker och engelsk cocker ligger närmast field. Jaktvarianten av engelsk cocker ser ut att ligga något längre ifrån genetiskt än ”vanlig” engelsk cocker. Springer spaniel ligger något längre ifrån genetiskt och welsh ytterligare något längre ifrån.

Genetiskt avstånd är ju EN aspekt att ta hänsyn till vid val av ras. Än viktigare är att hitta individer för inkorsning som är väl utvärderade avseende hälsa och beteende, och som bedöms ha egenskaper man önskar få in i rasen.”

(OBS! Med 'cocker' ovan och 'cocker spaniel' i bilden nedan menas här amerikansk cocker spaniel till skillnad mot engelsk cocker spaniel. Med 'UK_Field' menas jaktvarianten av rasen. 'German spaniel' är wachtelhund. Varje 'plupp' i bilden representerar en DNA-testad individ ur den aktuella rasen. Ju närmre varandra de individuella plupparna är i bilden, desto närmre släkt är de individerna.)

Ref: Jonas Donner, Wisdom Health.

Planerade raser för inkorsning, pga. fertilitet, jaktliga egenskaper, mentalitet och hälsa:

- engelsk cocker spaniel
- engelsk springer spaniel
- welsh springer spaniel

De tre rasklubbarna är tillfrågade och har ställt sig positiva till projektet.

Krav på avelsdjur

För att få göra en inkorsning där field spaniel paras med annan ras, ska man innan parningen görs ha fått ett godkännande av Field Spaniel Klubben. Vid avel på X-registrerade hundar krävs ej godkännande från FSK.

Field spaniel

- Följer de krav och rekommendationer SKK och FSK:s RAS har gällande avel.
- Bra men inget krav att individen ska ha parat naturligt och ha avkommor sedan tidigare.
- Eventuella tidigare avkommor utvärderade hälsomässigt.
- Parning inom korsningsprojektet ska ske genom naturlig parning, AI kan dock användas om individen parat naturligt sedan tidigare.
- Ej för unga individer (minimum 2 år gamla).
- Undvik om möjligt närbesläktade individer, som exempelvis två systrar.

Inkorsningsras

- Har tidigare gått i avel och är väl utvärderad.
- Lite äldre (gärna veteran) så att även tidigare producerade avkommor har hunnit utvärderas och man kan undvika familj med sjukdoms- och eller mentalitetsproblem.
- Kliniskt frisk och har gjort alla de tester som krävs och rekommenderas inom den aktuella rasen.
- Har gjort alla de tester som krävs och rekommenderas inom field spanielrasen.
- Har lämpliga mentala/funktionella egenskaper.
- Utöver ovanstående kan man överväga att också genomföra ett DNA-test i form av ett ”paneltest” avseende ett stort antal mutationer, är dock inget krav. Även om dessa tester normalt inte rekommenderas kan det i ett inkorsningsprojekt vara en säkerhetsåtgärd för att minska risken för att få in oönskade sjukdomsanlag i den egna rasen.
- Har A/B-höfter och har familj (avkommor räknas mest, annars syskon & föräldrar) med liknande HD-status som field spaniel.
- Om ED-röntgad är resultatet UA (0).
- Ögonlyst inom ett år före parning.
- Hjärtauskulterad UA inom ett år före parning.
- Har tätt liggande ögonkanter (nedre).
- Har stora öppna örongångar, ej haft problem, öroninflammation etc.
- Mentaliteten är av stor vikt, ska ha samarbetsvilja med människor/’will to please’, kunna umgås med hundar av båda könen, inte ha resursförsvaret (tex vakta strumpor/leksaker/mat/dummies/vilt), inte ha rädslor/aggressivitet, inte ha självständighet/ohörsamhet/vara långsprungen, inte ha separationsångest.

Därutöver för engelsk cocker spaniel

- DNA-testad- eller hereditärt fri från prcd-PRA.
- DNA-testad- eller hereditärt fri från familjär nefropati (FN).
- Om gentest har hunnit utvecklas: DNA-testad- eller hereditärt fri från renal dysplasi (RD).

Därutöver för engelsk springer spaniel

- DNA-testad- eller hereditärt fri från dyserytropaetisk anemi och myopatisyndrom (DAMS).
- Gonioskoperad med resultatet normal.
- DNA-testad- eller hereditärt fri från PRA-Cord1.

Därutöver för welsh springer spaniel

- Gonioskoperad med resultatet normal.

X-registrerade hundar (F1, F2, F3)

- Följer de krav och rekommendationer SKK och FSK:s RAS har gällande avel.

Antal korsparningar

Vid en inkorsning med annan ras kommer första generationen (F1) ha 50% av arvs massa från field spaniel. Vid återkorsning av F1 till field spaniel halveras det genetiska bidraget för varje generation. I 4:e generationen (F4) kommer de ha 6,25% av sin arvs massa från inkorsningsrasen.

För en mer långsiktig effekt behöver upprepade korsparningar göras.

Initialt vill vi göra minst tre inkorsningar.

Målet är att använda alla de tre föreslagna raserna för största genetiska bredd. Om lämpliga individer inte kan hittas i alla tre raserna används istället individer ur två raser till de tre inkorsningarna.

Vid fortsatt avel på inkorsningshundarna är vi öppna för olika möjliga alternativ, beroende på vad utvärderingen av kullarna visar, till exempel:

att man åter parar med field spaniel,

eller att man parar några av de olika korsningsgenerationerna (F1, F2, F3) med varandra innan man åter parar med field spaniel.

Utvärdering av avkommorna

Avkommorna ur första (F1), andra (F2) och tredje (F3) generationen registreras ej i SKK:s ordinarie stambok (SE-registret) utan i SKK:s X-register.

Utvärdering av generationerna F1, F2 och F3 görs genom BPH och enkäter. Inte för höga exteriöra krav på F1, F2, F3.

Riktlinjer, krav och rekommendationer för att avkommorna fortsatt ska vara aktuella i projektet, se under rubriken *Krav på avelsdjur*.

Kommunikation och förankring

Kommunikation och förankring har skett och kommer ske genom kontinuerliga uppfödarmöten och information i medlemsbrev.

Information till de som ingår i korsningsprojektet; uppfödare, hanhundsägare, valpköpare för korsningsvalpar - vad som förväntas när det gäller undersökningar och uppföljningar, ej kastrering utan ska vara till förfogande för avel, etcetera.

Information kommer finnas på FSK hemsida angående projektet, samt att där kan finnas möjlighet till intresseanmälan för att ingå som valpköpare.

Rasklubben i rasens hemland samt övriga field spanielklubbar i världen kommer informeras om projektet.

Tidplan för genomförande och uppföljning

Målet är att, inom 5 år:

- Är minst tre (3) inkorsningar gjorda.
- Är utvärdering av första generationen (F1) gjord.
- Har första generationen F1 ur alla kombinationerna gått vidare i avel, dvs att andra generationen (F2) är födda.
- Är utvärdering av projektet gjord och beslut om eventuella vidare inkorsningar tagits.

Målet är att, inom 10 år:

- Är tredje generationen (F3) född, liksom första generationen field spaniels registrerade i det vanliga SE-registret.
- Är en större utvärdering av projektet gjord och beslut tagits om hur jobba vidare gällande ökad genetisk variation inom field spaniel.

Arbetsgång

Denna grundplan för projektet är framtagen i samråd med Svenska kennelklubbens- och Svenska spaniel- och retrieverklubbens avelskommittéer samt att SKK:s genetiker haft kontakt med FSK:s styrelse.

På ett av FSK:s uppfödarmöten våren 2022 har representanter från SKK och SSRK deltagit för att informera och besvara de frågor som har funnits. FSK:s uppfödare har också fått ta del av Clumber spanielklubbens inkorsningsprojekt med jaktcocker. De har också varit med och tagit fram förslag på aktuella raser för inkorsningsprojektet. På ett av FSK:s uppfödarmöten utsågs en arbetsgrupp med uppdrag att utarbeta en ansökan/projektplan. Hösten 2022 ställdes frågan i FSK:s uppfödargrupp på facebook om vilka som ville delta praktiskt i projektet och sju uppfödare anmälde då sitt intresse. Våren 2023 skickades projektplanen ut på remiss till FSK:s alla medlemmar, vilket fick stort gensvar och visade på stort engagemang för rasen och projektet. Texten utformad gemensamt i arbetsgruppen utifrån anteckningar/diskussion från uppfödarmöten under 2022 samt arbetsgruppen under 2022/2023. Faktatexter hämtade från Rasspecifika avelsstrategier (RAS) och SKK:s Lathund avseende projekt för ökad genetisk variation.